

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítóknek és jegyzőknek 6 K.
Egy szám ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyitlár soronként 50 fillér.

Fejlődésünk alapja.

Székelyudvarhely, augusztus 10.

Szó esett már e helyen nem egyszer, hogy Székelyudvarhely város görbeségei, egymást ferdén metsző rövid utczengelei, ferdévonalba épített házai, csunyán szabálytalan terecskái, terekben való koldussága, összezsfolt, tűzfészket képcző házsorai, impraktikus középületei, az udvarokban meggyülemelő szennyvizek mind-mind következményei az egészséges városrendezési terv hiányának.

Csak a mult alkalommal mondtuk el, hogy a szabályozási terv hiánya nemcsak forgalmi, egészségügyi és esztétikai hátrányokkal jár, hanem elsősorban a város gazdasági károsodásával is. Uj utcák nyitása a terv hiányában akadályokkal és magas kiszájtítási díjakkal jár, mi lehetetlenné tehet utcakiépítéseket és ezáltal megakadályozhat egész városrész gazdaságilag kívánatos fejlődését. Szabályozási terv hiányában a város képtelen oly telekpolitikát folytatni, mely érdekeinek legjobban megfelel; elmulasztja idejekorán megszerezni azon telkeket, melyekre később szükségé lenne, sőt esetleg még a birtokában levő telken is tudat, hogy később drága pénzen visszavásárolja.

Szóval, Székelyudvarhely város jövőjének biztosítása nem annyira a nagyjában amugy

is kielégítő általános közigazgatás továbbfejlesztésétől, mint inkább a gazdasági és műszaki feladatok többé vagy kevésbé sikeres megoldásától függ. E város építési fejlődésénél a multban ugyszólván sehol sem találkoztunk azzal a tervszerű, előre meggondolt eljárással, mely nélkül egy olyan bonyolult termeszeti feladatnak, mint a milyen egy város kiépítése, kielégítő megoldása el sem képzelhető. Mindenha megelégedtek az időközönként fellépő szükségletek alkalmi kielégítésével, ezen ötletszerű eljárással áldozatul hozván a jövő nagy érdekeit, alárendelt fontosságú pillanatnyi érdekeknek. Ezen eljárás következménye, hogy e város építési kialakulása sem a forgalom, sem közegészségügy, sem pedig len az esztétika kívánalmainak nem felel meg. A terjeszkedésnél tapasztalt czéltalan eljárásra, a terv hiányára mutat azon körülmény is, hogy a város határában jelenben folyó parcellázások folytán ugyancsak eltolt utcavonalak és eltolt telkek szakítódnak ki. Például elképzelni is abszurdum az az építkezés, melyet a Rózsa-utca folytatásaként a patak medre két szélén véghezvittek.

Az uj városrészek építése és a régi részekben a forgalom és közegészségügy érdekében eszközölnöd változtatások épp ugy szigoruan körvonalozott műszaki feladatot képez, mint akár egy palota létesítése. Mig azonban minden más műszaki feladat megoldásának nélkülözhetlen alapját egy megfelelő tervezet

kidolgozása képezi, addig a város legbonyolultabb természetű műszaki feladatához tartozó kiépítését eleddig minden rendszeres terv nélkül hajtották végre.

Es ennek káros következményeit a város fejlődésében szomoruan tapasztaljuk. A telekpiacozon észlelhető visszasságoknak, nem különben az ebből közvetlenül folyó lakásmizériáknak nagyrészt elejét lehetett volna venni, ha az építési kialakulásban nem biztunk volna mindent a véletlenre. Számos esetben tetemes pénzügyi áldozatoktól is megszabadulhattunk volna, hogy ha a szabályozási terv idejekoránti kidolgozása által lehetővé tettük volna, hogy az utcák, terek, ültvények, középületek számára szükséges területeket a város már akkor foglalja le, mikor azok a városfejlődés beállta előtt még alacsony áron voltak beszerezhetők. Ennek elmulasztása eredményezte aztán azt a lehetetlen állapotot, hogy ma már egyetlen középületünk sincsen a maga helyén és amennyiben ott van és véletlenségből czélszerűen van felépítve, akkor a megfelelő terület hiányzik mellőle. Es áll ez, a legujabb templomra és más középületre is. Innen van aztán, hogy mig a város főterét egy lehetetlenül épített templom és két szürke raktár helység tölti be, addig azon törik egyes hangadók a tarkoponyájukat, hogy a város belsejében levő, ma már egyetlen tere, az ugynevezett barompiacztért, miképpen lehetne felpárczellázzni, az apró szük sikátorok,

Emlébeszéd.

— A Fehéregyházi csatateri emlékoszlopnál az aug. 3-iki emlékünnepélyen tartotta *Pap Mózes* unit. gimn. igazgató. —

Ünnepölj közönrég! Nemzetfenntartó erényeink egyik legszebbike a hazánkért élt és halt nagyjaink emlékének megbecsülése. Ez erényt gyakorolta a nemzeti kegyelet, amikor a szabadságharcunk alkalmával a fehéregyházi csatateren hősi vitézséggel elhalt nagyjaink, névtelen hőseink emlékére e monumentális emléket emelte. Vele a szent hazaszeretet tüzét gyújtotta fel, melynek kialudni és az általa jelzett hősök emlékének feledésbe menni nem szabad

„Mig az ezüst Dunánknak
Nagy tükre egy bonfi szem pihen
S magyar lakik a parton e a hazánk
Csak egy romlatlan gyermeké leszen.“

E szent tüzet a „Segesvári Magyar Polgári Kör“ gondolza, szerepe hasonló a régi Róma Vesta papnői szerepéhez, akiknek feladata volt az örökké égő szent tűz élesztése. Megbízását hiven teljesíti. Évenként e tűznél, az igaz hazaszeretet e hatalmas oltáránál emlékünnepet rendez, mely alkalommal itt sokan megszoktunk jelenni, hogy lelünk megfürödjük a hazaszeretet lángjában és hálás kegyelettel adózék hazánkért vért, életet áldozó dicő hőseink emlékének, mert

„Csak törpe nép felejtet ősi nagyságot,
Csak elhajult kor hősi elődöket,
A lelkes oltár ősei sirlakáboz
S gyujt régi fényéül szövétnöket.“

Az idő kezeke megint gördült egyet és a nevezett hazafias egylet ismét ünnepre hívott minket össze. Lelkesedésének lángja a mi lel-

künköt is megkepta, lángra gyujtotta és ez ünnepre közelel, távolról ujra többen eljöttünk. Illeszen téged elismerés, te nemes egyesület hazafias lekesedéséért üdvözöllek, köszöntelek, veled együtt köszöntöm szivem szeretetével az egész ünneplő közönséget. Szivemben nagy az öröm, lelkem megnyugszik, önértete kel, legszebb remények fakadnak fel benne, mert a régi nagyság megbecsülésében, a hálás kegyelet lerovásában nemzetünk jövő nagysága zálogát látom.

E szent helyen bizonyos meghatottság veszt erőt rajtam, ilyet olvasok le a ti arcotokról is, hangulatom a tettekével együtt ünnepi, emlékezetem megelevenül, elmém fogékonyá lesz. Szabadságharcunknak egy szomorú képe tárul elem, e képet a harci vitézség felkent bajnokai hősi fegyvereikkel készítették és piros vérükkel festették meg, a vad kozákok tömémenten hada törte azt össze, az tette szomoruvá és gyászossá. E kép agyamban rajzolódik le, tehat csak halvány szavakban mutathatom be nektek. Ezelőtt 64 esztendővel és 3 nappal, tehát 1849. julius 31-én Segesvár és Héjjasfalva közt a Nagyküküllő völgye, főképpen Segesvár és Fehéregyháza közti része egy nagy csatater volt. Bem apó vezérlete alatt itt a székelyek kelték harcra a hon védelmében a nagy számú muszka sereggel. Az ellenség réme, a magyar sereg bálványa, a nép szivében örökké élő lengyel hős tábornok, „Osztrolenka fészes csallaga“ itt dorogte a székely honvédeknek: „Szuronyt szegezz, előre!“

Es ők előremontek, a hős fiak,
A hazáért életet, vért eleszántan áldoztak.
Jó Petősi, a szabadság lantosa is itt tüzeltó harcra a székelyeket,
Kinek drága élte sokakéval szintén e csatában vesztett.
A csata rémes volt, a magyar seregben eleinte reményeket keltő,
Napnyugtára a muszka tulerő miatt leve o csatater egy gyaszos
A föld vértől piroslott, a holtak szanaszét heverték, (temető),
Hős honvédeink haldokolva is csodákat miveltek,
Fényes bizonyossága enek a hős Zeyk Domokos neve,
Kinek nevét a történetirő a hősök közé jegyezte fel.

De hősök voltak e csatában mindannyian,
Egyik hősiességben tultott a másikon.
Az élő menekült, kitől a morre lohetett.
Csatavezetés után a gyaszos temetés következett,
Holtat, haldoklót egy közös sirba bányt a kozák
Es egy kis homp alatt öket jeltelenül hagyá.

Nemzetünk e hősök iránt hálás volt, emlékköre emelte ez emlékoszlopot. Nemzeti oltárként áll ez itt előttünk, hazánkért hősi halált halt nagyjainkra emlékeztet. A képet látatok. Most jőjjetek, emlékezzünk a rajta megjelenített névtelen hősökről és áldozunk az ő emlékkörnek. E csatateren elhalt hősök, hozzátok tekintünk fel innen az égre, titeket megdicőölve ottan keresünk, titeket szólítunk. Tekintetek le lelki szemeitekkel ez ünneplő seregre, szellemalakban jelenjete meg közöttünk. Képzetelemben már látunk is. Ti a hazának bü fiait voltatok, érette, mint a saak, vivni szálltatok és meg is haltatok. A ti véretek is bőven öntötte lehanatlott szabadságharcunkkal elluttatott szabadságfánk virágát. E virág fejlődésének a majdnem két évtizedig tartott abszolutizmus nem kedvezett, azonban 1867., a király és nemzet kiegyezésének ama nevezetes éve meghozta az éltető nuptot és a dércsipe virág kiujult, szépen fejlődött és a szabadság fája lett belőle. Nemes gyümölcsöket termett, nemzetünk azokat áldásosan és hasznosan élvezte. Így egy félemleröltő multán megint „megenyhült a lég és vidult a határ“, a számüzöttek és bujdosok visszatérhettek, „az ócska fészket megigazgatták és az uj honfoglalást törvénykönyvvel a kezükben végrehajtották.“ „Ismét magyar lett a magyar és az elszakadt két orszag egygye olvadt“, „az élet visszakérte szellemét“, lett már ismét „szertett király“. Az áldások folytonosok voltak. Alkotmányos életünk helyre állt, nem egy bölcs törvényt hoztak, hasznos köztintzmények létesültek. E hazában levő ezeréves létünket a világ elismerésével és nemzeti önértéssel megünnepeztük. A második ezer évet is

záskutczák számát szaporítani? E rendszerlenségnak eredménye, hogy az elemi iskola még ma sincsen felépítve, noha azt a közoktatásügyi kormány akként vette át, hogy az iskola 1908. szeptemberében új épületében nyíljon meg Innen, a tervszerűtlenségéből van, hogy azt a területet, melyet korábban sétatérnek hosszú és nehéz harcunk után kijelöltek, ma holnap visszafoglalják középületek és új ut részére, ugy annyira, hogy a sétatér 4—5 holdra szorul össze, vagyis elveszítik jellegét, ha csak a szomszédban levő szigetet hozzá meg nem szerezzük, már a mennyiben ezt a víz megengedi. A terv hiánya szülte meg azt az új utcát is, mely a vilamos művek előtt halad és neki halad egyenesen a Küküllőnek s a mellette lévő záskutczának, míg ellenben egyes városrészeknek a belvároshoz való közvetlen kapcsolása, mint például a Király-utczának a Bethlen-utczába, a Pálos-utczának a Deák-térre, — elmaradt. A belváros rendszertelensége, kertek nélküli büszkös kis udvarai, impraktikus épületei terelték aztán a figyelmet a Küküllőn túl eső területre, melynek lanszirozása már-már olyan méreteket öltött, mely határozottan a meglévő város rovására esik és melynek ármentesítésére még sem történt intézkedés.

Aki külföldön járt, nem a Keleten, hanem a Nyugaton, mindenki tudja, hogy a külföld kis városai tiszták és kedvesek; rend van mindenikben, tisztaság és az igazi emberi élethez megkívántató kellemetesség. A nagyobb rendű szükségletek, a kultúra megkívántatóságai csak ezután következnek. Vajjon nem különös állapot-e, hogy a huszadik század emberének a lakásában ne legyen vízvezeték; hogy egy város el legyen csatornázás, fürdő nélkül? A kérdés kétségbeesítő

voltát igazolja, hogy éppen e helyen már évezredekkel korábban megvolt a vízvezeték, a fürdő, a csatornázás, amelyek ma mint pium desiderium élnek — sajnos — nem is mindnyájunkban.

A városrendezési terv elkészítését tovább halogatni nem szabad. Ezzel egyidejűleg meg kell oldani a vízvezeték és régóta vajdó csatornázás ügyét, mely alaposan elő is van készítve, csak egy kissé a miniszteriumban megfeneklett. Ezt nyomon kell kövesse az utcai burkolat megoldása. Mert úgy van az, hogy a gazdasági és műszaki szempontok mindjobban való érvényesítése az az eszköz, melynek segítségével városunkat a jövőben tényezővé fogjuk emelhetni.

B. A.

Politika — politika nélkül.

A kereskedelemügyi miniszter programja.

Székeljudvarhely, augusztus 5.

Az új kereskedelemügyi miniszter, Harkányi János báró, programbeszédet mondott, melyet azonnal kezdett, hogy a politikát nem szereti és a kereskedelmi tárca elvállalására kötelelességérzetből vállalkozott. És miután ekképpen kijelentette, hogy ő nem politikus, ennél fogva programbeszédében mellőzte is a meddő politizálást s e helyett föltárta gazdasági programját.

Egy kereskedelmi miniszter, a ki nem politikus és nem politizál! Ha ez kísérlet, itt volt az ideje, hogy ezt a kísérletet megcsináljuk, de reméljük, hogy nem kísérlet, hanem áttérés a helyes útra, a magyar politikai élet megváltásának az útjára, a politikai küzdelmeknek a gazdasági térre való terelésére.

Rendkívül fontos és életbevágó az a program, a melyet a kereskedelmi miniszter elének tárt, a mely Magyarország gazdasági föllendítésére irányul, s arra van hivatva, hogy kifelé és befelé megoldja Ausztriával szemben, nemzetiségünkkel szemben, a Balkánnal és a nagyhatal-

makkal szemben való függő gazdasági kérdéseinket, mert Magyarország gazdasági erősítését célozza, a magyar nemzet megőrlését szolgálja, a mely az egyetlen alapja a függetlenségnek, a hatalomnak, a politikai aulynak, s így az egyetlen reális politikai program.

Sajnos, az új kereskedelmi miniszternek olyan tényezőkkel kell számolnia, a melyek tervelt megbénítják. Alig fér kétség hozzá, hogy mai pénzügyi helyzetünk mellett és fokozott hadügyi szükségleteink kielégítésének kényszerűsége mellett a takarékoság elve annál fontosabb, mert az adófizető polgárság teherviselőképessége valóságoslag a végsőkéig meg van feszítve. Amde csak takarékoságtól az ország gazdasági föllendülése nem várható, s a kereskedelmi miniszternek a takarékoság szemmel tartása mellett nem szabad elzárkóznia az olyan beruházásoktól és hasznos kiadásoktól, a melyek az adófizető polgárság megerősítésére a gazdasági élet föllendítésére vezetnek.

Éppen a mai viszonyok között, a mikor a gazdag országok gazdasági élete is súlyos megpróbáltatásokon ment keresztül, s minálunk éppen mindenütt ott lappang a válság kataklizmaszerű kitorése, egy egészséges beruházási program, egy egészséges kereskedelmi és közlekedési politika nemcsak kölcsönhatásban van az állami pénzügyek föllendülésének lehetőségével, hanem egyenesen föfeltétele állangazdasági prosperitásunknak. A mint az árvízkarosult vidékeken fölmerült vasúti és közúti munkálatok sürgős végrehajtását azért is szükségesnek tartja a miniszter, hogy e vidékek karosult lakossága munkához és keresethez jusson, az egész ország gazdasági helyzetére is alkalmazható ez az elv, mert a lefolyt év iszonyatos pénzügyi és gazdasági válsága minden kereseti ágára kiterjed és a szükséges beruházásoknak a vállalkozás föllendítésére, a gyáraknak munkával való ellátására s a kereskedelem forgalmi érdekeire közvetlenül jóhatással lennének, s azonfölül az ország gazdasági életének fejlesztése szolgálataiban is messzemenő perspektívát nyitnának.

A miniszter programjában, ha mérsékeltlen is, de mindezek az elemek benne foglaltatnak. Harkányi báró egységes nagy képét adja a gazdasági élet minden közigazgatási elemének; egy vérbéli gazdasági politikus gyakorlati nézőpontja

közül pár évtizede, hogy megkezdtek, a munka és tudomány itt is aratta diadalát. Azonban szabadságunk fáját megint döngetni, ágait nyesegetni kezdtek. Úgy tetszik nekem, hogy termőképessége csökkenni, áldásai apadói kezdtek és ismét „nem boldog a magyar“. A vén Európa mozog, a Balkánon ádáz harcok folynak s „a világot ostromló töröknek Napkeletet leverő hatalma“ lebonyolított. A szabadságharcok testvér-harcokká fajultak, a testvér nemzetek a koncz felett veszekednek. Európa vezető nemzetének sikerült az ádáz harcok tüzeit lokalizálni, de könnyen lángha borulhat egész Európa. Ez esetleges világrázó csatának beláthatatlan következményei lehetnek és ki tudja, minő sors, minő megpróbáltatások várnak újra hazánkra. A hősi vitézségre, a törhetetlen hazaszeretetre, a harcok lantosaira ismét nagy szükség lehet. Aggodalmas helyzetünkben ugyancsak szükséges nekünk, dicső hőseink, a ti szellemetekkel való társalgás. Köszönjük nektek hazánkért való véretek bullását, azt a lápot, melyet bőven adtatok kiomló véretekkel, hősi vitézségetekkel szabadságunk ki-növéséhez. Lelkesítő csatadalaival, honszerelme izzó tűzével, legendaszerű nagyságával köztetek a jó Petőfi volt a legnagyobb. ezt úgy-e bár, baj-társai a hősek, ti is elismeritek? Engedjétek meg tehát nekem az ő nagy nevét itt kiemelnem. A magyar nemzet halhatatlan lantosa, te az Alföldön születél, ott ringatták bölcsöd, dalodban ugy kívántad, hogy ott boruljon rád a szemfedél és ott domborodjék a sir is feletted, de a szent hazaszeretet téged e bércecs Erdélybe szólította, hogy harcra tűzöld csatariadóiddal a vitéz székelyeket is, utójára éppen e csatatéren. A székely honvédet imádatig szeretted, vitézségükről dalokban zengettél. Te daloltad nekik egyebek közt:

„Nem mondom én, előre székelyek!
Előre mentek úgy is, hősök!
Ottan kíván harcolni mindegyik,
Hol a csata a legreményesebb zug.
Csak nem fájult el a székely vér!
Minden kis cséppje drága győngyöt ér.“

Költeményeid minden sora az igaz hazaszeretettől lüktet, szent igéi azok az igaz hazaszeretnek, aki ezeket olvassa, megtanulja a hazát igazán szeretni, ama híres márcziusi ifjaknak is vezére voltál, „Nemzeti dalod“ állítá talpra a magyar ifjúságot, ama nagy nap emlékéből magad jegyezted fel:

„S te szivem, ha hozzád férne,
Hogy kevély légy, lehetnél.
E hős ifjúság vezére
Voltam e nagy tetteknél.“

A vitéz székely honvédekkel e csatában dicsőültél meg, a legárvaiban temettek el, szemfedél nem borult rád, sir nem domborodott feletted, hihetőleg a közlegényekkel egy közös sirba hányt a könyörtelen ellenség, Benced a magyar nemzetnek egy fényes csillagot ölti ki, mely egy egész nemzetnek világított, de fényed költeményeidben fennmaradt, nemzetünknek tovább világításra, neki a világ előtt hírnevet szerzettél, a világirodalomnak is fényes csillaga vagy. Dalaidot zengi az utolsó viskó és palota lakója, azájrló-szájra szállsz te, túl élez időn, enyészeten. Csaták tűzében ostdél el, halálod megdicsőülés volt, nem párnák közt való közönséges halál, aminek gondolata téged annyira bántott. Próféciád veled a csaták tűzében való megdicsőüléset sejtette. Próféciád ez vala:

„Ott essem el én
A harc mezéjén,
Ott folyon az ifjú vér ki szivemből.
S ha ajkam örömteli végszava zendül,
Hadd nyelje el azt az aczéli zőrej.
S holttestemem át
Fújó paripák
Száguldjanak a kivívott diadalra,
S ott hagyjanak engemet összetiporva.“

És halálod úgy is történt. Megdicsőüléséről regék, legendák szólnak. Ünnepeinkből im, neked jó részt juttatánk, nagy nevednek ezzel tartozánk. Emlékedet és bajtársaidat áldva áldjuk és fel-

magasztaljuk, hiven őrizzük, ennek hódolva e szent oltárhoz évről-évre elzarándokolunk és ezen nektek mindannyiszor hiven áldozunk. Ezt fogja tenni a jövő nemzedékek szakadatlan láncolata is, hiszen emléketekben megbecsülhetetlen nemzeti erő van. Valahányszor ez emlékoszlopnál megjelenünk, lelkünk megremeül, kötelelességérzetünk tettvégyá és kegyeletünk törekvéssé változik, a honszerelmen titeket követünk. Szellemeteket, most már pihenni hagyjuk. E szívnek, szemnek kedves helyen a fölemile hadd daloljon tovább a ti hősi vitézségetekről, dalával a léget hadd töltse be, ezt pedig a szellő folyton vigye szét hazánk földjén és Magyarországon minden hű fia lelkét telítse meg igaz honszeretettel és mint e hazának hű gyermekei, legyünk egyek, testvérek egyéért, a legszentebbért, a hazáért és egymást szeressük. Így tegyük boldoggá magunkat és e hazát. Fegyverünk legyen a munka és tudomány, aki e versenyben győz, azé a jövőndő.

„Föl nemzetemnek apraja, nagyja,
Szégyen reá, ki lombán vesztelgel,
Dicsőség arra, aki dolgozik!“

Szakítsunk innen egy virágot, zárjuk keblünkbe és ez ez legyen:

„A hazért halmi legnagyobb boldogság
Ezen a világban.“

Végeztül életem legnagyobb szerencséjének jelentem ki, hogy a hazafias kegyelet által a névtelen hősök sírjára font díszes koszoruba halvány beszéddel én is illeszthettem egy szerény virágzállat. E koszorú soha el ne hervadjon, egyre díszesebb legyen és e csatatéri hantok fölött hadd uttongjon tovább az alkonyi szellő s a hűség csendes folyála őrizze tovább hőseink porát a virraszon fölötté az örök emlékezet!

szertint való csoportosításban tárja elének azokat a foladatokat, a melyeket megoldani készül; reformokat tervez közlekedési, kerénelkedelmi, ipari és szociális téren és érzi a közeli kereskedelempolitikai megújulás nagy fololósággal terbe jelentőségét. Minden szava gyakorlati érzékére vall és nagy mondások nélkül a pártpolitikai tekintetek nélkül állapítja meg az egyetlen helyes magyar politikát: a magyar gazdasági politikát.

KÖZIGAZGATÁS.

25000 K kamatmentes kölcsön. Most a nyár elején történt, amit annak idején azt az Udvarhelyi Híradó jelentette, hogy egy ctyklon Bágy község határát teljesen megsemmisítette. A község közönsége, hogy a rettenetes mérvű csapáson euyhitően, kamatmentes kölcsönért fordult az alispáni hivatalhoz. A belügyminiszter, Ugron János főispán előterjesztésére a kamatmentes kölcsön megadását, most érkezett loiratában, kilátásba helyezte.

Erdőeladás. A megye közigazgatási erdőszeti bizottsága Ugron János főispán elnökletével a napokban ülésezett, melynek rendén, a kir. erdőhivatal előterjesztésére, Csőb községnek engedélyezte, hogy az 1912. évi kijelölt vágás területén házilag kitermelt 117 bécsi öl tüzi fáját kisebb részletekben szabad kézből adja el. A fa a megállapított ölenkénti 18 K egységáron alul ez esetben sem adható el.

Erdőőri és vadőri szakvizsgák. Az erdőőri és vadőri szakvizsgák a földmivélelőügyi miniszter intézkedése szerint folyó évi október hó 20-án és az erre következő napokon Budapestben, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolcon, Kasán, Máramaroszigeten, Kolozsvárt, Braasóban, Nagyszébenben, Temesvárott, Pécsért és Szombathelyen fognak megtartatni. Felhivataknak mindazok, akik az erdőőri vagy vadőri vizsgát letenni obajtják, hogy az erre vonatkozó engedély iránt a szükséges kellekek bírását igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi szeptember hó 30-ig abhoz a kir. erdőfelügyelőséghez nyujtják be, a melynek székhelyén vizsgát tenni kívánnak.

Községi tisztviselők szervezkedése. A Községi Tisztviselők Országos Egyesülete az egész országban megkezdte szervezkedését, hogy a közigazgatási reform előtt megismerhesse a községi tisztviselők felfogását, kívánságát és sérelmeit. Az egyesület vezetősége minden gyűlésen képviselteti magát, hogy ezt megtehessek, ez uton kéri a községi tisztviselőket, hogy hatáskörükben kövessenek el mindent a központtal egyetértőleg megállapítandó határnapon tartandó gyűlés sikore érdekében. Az egyesület központja Budapestben, VII., Damjanich-utca 56. sz. a. van, hol ugy a szervezésre, mint bármely más ügyre vonatkozó felvilágosítást a legnagyobb készeéggel megkap minden érdeklődő. Az egyesületnek tagja lehet minden községi- és körjegyző, al- és segédjegyző, írnök, díjnök, végrehajtó, orvos, állatorvos, pénztári ellenőr, mérnök, rendőr, tisztviselő, gyakoronok, anyakönyvvezető stb.

Nem államosítják a jegyzőket. A Politikai Híradó jelenti: A kormány Lukács László volt miniszterelnöknek, a jegyzői kar államosítására vonatkozó tervét elejtette. A jegyzői kar államosítása ezek szerint lekerül a kormány belpolitikai programjának napirendjéről és ennek következtében a jegyzői kar illetményrendezése még az 1914. évi költségvetés keretében sem nyer megoldást, hanem majd egy külön törvény megalkotása által fog megoldást nyerni.

Viz alatt Udvarhelyvármegye.

— Felhőszakadások és árvizek, emberhalállal. —

Székeludvarhely, aug. 9.

Csütörtökön még kiültött a nap, hogy aztán annál rémesebb folhőréteg boruljon e szerencsétlen vármegyére. Itéletidő nehezedett ránk akkor, a mikor az éltető napnak csirája jövő évi vegetációjára létfeltételt adott, a mikor még a gyenge áldás láttára is egok felé tekint a pogány szive is — és valami magaszosabb ihletet kap a lélek s az ihlet szárnyain röpülve áhitozik jobb jövőndő után, s mikor kezében tartja a szorgalom jutalmát — egyszerre tompa morajjal rázkódik meg az anyagiaságot burkoló levegő, tüzes villámok kigyózó ostorai szelik át a horizont, megnyílik az ég s a kinyujtott ostor végig suhog vidékek felett, hol emberek hajszolják egymást s lohol mindannya földi kincsek, élvezetek után. Egy két perc és egy teljes esztendő reménye, álma letörve, a megmutatott áldás összekuszálva és megsemmisítve terül el lábaink alatt. Az ember pedig, kinek szive, lelke boldogsággal, vágygyl, reménnyel volt tele küzködő munkája után, kinek szellemvilága az Isten eszményiségét tul haladni vélte, megtörve, könnyes szemekkel, le-sujtva áll meg összetört reménysege előtt...

Mikor e sorokat írjuk, még nincs tudomásunk a végzetes csapáséknak reánk sujtó árvíz-katasztrófa megyei pusztításáról, még bizonytalanok a vidékeinket ért szerencsétlenség nagyságáról szóló jelentések, de tényként áll előttünk a szomorú valóság, hogy a szinte leküzdhetetlen elemi csapások legborzasztóbb réme: az árvíz, ismét végig separt Udvarhelyvármegyén a apró kis hegyi patakok versenyt pusztítottak a Nagy-küküllővel, mely péntek délután oly arányokban borította el a vidéket, minőre senki sem emlékezik.

És ez újabb árvíz immár valóban katasztrófális mértékben szakadt reánk. A megye népe ki sem beverte a mult évi pusztulást, a mult hetekben történt árvizek és talajcsuszások kárait még jóformán meg sem is állapítottuk, máris ime, olyan újabb árvízrombolás vonult végig a megyén, melynek szennyes hullámaiba ezek munkájának minden gyümölcse, az anyaföld termésétől lakóházig és emberi életig odaveszett.

Kiönt a Vargapatak.

Már csütörtökön este heves zápor vonult végig a város felett, mely aztán csendes esőbe ment át és egész másnap péntek délelőtt is egyfolytában szakadatlan esett. Ugy délután egy óra tájban az apró szurós szemű októberi eső minden átmenet nélkül felhőszakadásba csapott át. A sűrű égi kárpitok mögött mintha zilipet vontak volna fel. Rettenetes erővel tenger mennyiségű víz hullott alá. Az itélet idő északnyugatról jött s rövid tíz perc alatt már át is vonult a város felett a Szarkakő irányában. Alig huzódott azonban oda, az onnan eredő Varga-patak egyszerre duzzadni kezdett. Az átitatott föld minden esőcseppet leszalasztott s az elszakadt égi csatornák pedig ugyancsak öntötték a vizet. Egy pár pillanat alatt szántóföldeket mosott el és fákat tépett ki tövestől. A vizetomet rettenetesen megvadulva tartott a városnak. A Rózae utcai járdát csakhamar le-vágta, s az oda épített házakat kezdte nagy erővel alámoani. A kanyargós meder szűknek bizonyult, s a szennyes áradat az udvarokba vágott be, s amit a mult alkalommal még megkímélt, azt most könnyű szerrel magával ragadta.

A lefutó víztömeg ujra az Eötvös-utcai hidnál lépett fel katasztrófaszerűleg. Ez a hid, már a multkor megmutatta, hogy milyen szerencsétlenül van építve, amennyiben a régi magasságát az újraépítésnél másfél méterrel szállították le, s innen volt aztán, hogy a mig a magasan álló Kőkereszt-téri hid alatt a víz az épületi fákat aka-

dály nélkül gördítette tovább, addig itt azok csakhamar egymásra voltak torlódvá. Az összeszükített és elzárt mederből a víz csakhamar kiugrott, s romboló erővel vágott neki a Petőfi-utca balsorának. Valóban mintegy lánczát szakított örült rohant végig az utcán ablak magasságniban s a Lootz-féle és a szomszédos házakon megütközve, vágott neki a zenészek házainak, melyeknek ablakain keresztül tört be az iszapos víz és szaladt be a Küküllőbe.

Az Eötvös-utcai hidnál kiugrott víz csakhamar előntötte a házak pinczeit és földszintes szobáit, s kivágott egész a piaczig. Az alacsony állású hid alatt átfutó ár a Ferenczy-féle vendéglő hidját egy pár perc alatt kettőbe törte, s magával ragadta a hid mellett a patak felett felhalmozott egy pár száz épületi gerendát. Virongva fogadta magába a rengeteg anyagot és bőszerű harraggal vágta neki a következő hidaknak, melyeket csakhamar egymásután lefosztított helyükről, s egyben a part faragott követit kezdte kiforgatni.

Növelte az aggodalmat, hogy a közönség jórészt zsebredugott kezekkel nézte az ár rombolásait, s bizony csak kevesen láttak hozzá a mederben torlaszként álló gerendák eltávolításához. Mig a közönséget az Eötvös-utcai veszedelem foglalkoztatta, az alatt az Árpád-utca alsó részében a helyzet kritikussá vált. Ugyanis mig egyfelől a patak futott végig az utcán, addig hátulról megérkezett a Küküllő, mely viszont az udvarokat lepte el. Itt a rendőrség, a tüzoltók és az itthon maradt egy néhány katona Salamon Béla főhadgygyal az élőkön valóban elismerésre méltó buzgalommal mentették ki a házakban szorultakat, kiknek helyzetük a legkomolyabban aggasztó volt.

A szennyes ár közrefogta a házakat és sem előre sem hátra nem volt menekvés. A régi malom szomszedeágában álló házat már annyira előntötte, hogy a bentlakó Birtalan család a padlásra szorult. Lendvay Imre városi mérnök a veszedelem láttára a katonák segítségével csakhamar tucatjait vert össze, melylyel először a kétségbeesett Birtalan családot mentették ki, majd a Sándorfele házban lakó Némethi Albert pü. titkár családjával és a szomszedeában lakó Szemlér Ferencz főgimn. tanár szintén családjával az ablakon keresztül szálltak ki a tutajra és menekültek az egyro növekedő vízáradat elől. Mert a Vargapatak áradata, mely a város közönségét érthetőleg megrendítette — még le sem zajlott, máris a

Küküllő megjöttét

jelentették. A hegyek oldalán leomló rengeteg mennyiségű víz a Küküllőt olyan mértékben megnövesztette, s mekkora az még soha sem volt. Alig egy óra alatt a víz a Szombatfalvára vezető vashidat ostromolta a magával hozott épületekkel. Házfedelek egészében, szoba és bolt berendezések, borjúk, disznók usztak a szennyes árral, mint rémes hírnökei a felső közégek pusztulásnak. A víz a folyó baloldalán elterülő sétatérből csakhamar jókora területeket nyelt el. Szombatfalván kétségbejött helyzet állt elő. A Küküllővel egyidejűleg futottak le az ugynevezett Sós- és Fehér-patakok is; ez utóbbi az ut melletti aszfalt-járdát helyenkint mint egy papírlapot, összehaterte s olyan mértékben zudult e városrésze, hogy az uttesten másfél méteres víz rohant a Küküllő felé. Szöllősi Samu szeszgyárát a víz bár erősen ostromolta, nagyobb kárt nem igen tett. Az áradat a sétatér melletti gátat eltöpte, s egyidejűleg neki zudult a Kossuth-utca és a sétatér közti szigetnek, melyet teljesen elsapert, sőt a víz sodra egészen e helyre terelődött át, úgy, hogy a szombatfalvi vashid, az Alsómalom-utca és a Budvár alatt levő holtmeder közti

terület egyetlen óriási tenger lett, melyben hullámozva tört előre a víz, előntve a Kollegiumkertet s kettőbe szakítva az ido vezető hidat, majd az itt elterülő rétet lepte el; két méteres víz lepte el a Gergely-sósüfűdőt a kivágott egészen az országútig, miközben a Fűrdő utcai házakat szintén előntötte, s azoknak lakóit emberfeletti munkával tutajon mentették ki.

A szennyes ár aztán neki vágott Boldogfalvának, a s útjába eső községekben, le egészen Segoavárig, rettenetes rombolást vitt végbe termőföldekben, házakban; magával sodorta a vasuti töltést, kilométer számra táviró-, telefonoszlopokat. Víz-tenger lett a Nagyküküllő völgye, melyben oda veszett egy jóra való nép reménye, mindene...

Nem közlekedik a vonat.

A szennyes áradat a vasuti hidakat is megromgáltta. A székelyudvarhelyi állomástól alig egy pár száz méterre levő küküllői hid pilléreit úgy alámosta, hogy a hid meggörbült. Bőgőznél a hidat a több kilométer hosszban a töltést, ugy-szintén Ujzékelynél is a töltést eltepte. Pénteken délben a 2 órás vonat még feljött, azonban innen a félhármast már nem mehetett le. Az osztálymunkásoktól vett értesülésünk szerint Héjjasfalva és Székelykeresztúr közt a vasuti közlekedés 4—5 nap mulva, Keresztúr és Udvarhely közt 8—10 nap mulva lesz visszaállítható.

A havasljai községek pusztulása.

A hegyekről romboló erővel aláfutó Busnyák és Balé patakok különösen *Székelyszentkirály*, *Tibód* és *Kadicsfalva* községekben, de különösen az utóbbiban idéztek fel foghatatlan rombolást elő. *Szabó* Gábor fősztolgabíró, ki a vész napján éppen járása ezen községeiben időzött, a következőket mondta nekünk:

— Szentkirály, Tibód és Kadicsfalva községek közül legjobban és legborzasztóbban van sújtva Kadicsfalva. E községben, amint szomorúan tapasztaltam, egy igen nagy helyen, ahol még dél előtt virágozó kis székely gazdaságokban gyönyörködött az átutazó szeme, jelenleg egy teljesen víz alatt álló, minden ház és gazdasági épület nélkül való pusztaság tárul a szem elé. E kis székely tömegszeres község a vész okozta első behatás alatt talán föl sem tudja fogni, hogy mily irtózetos károkat szenvedett. Kadicsfalva községben a Busnyák patak rohanó árja mintegy 15 gazda lakóházát, gazdasági épületeit semmisítette meg, elvitte gazdasági felszerelésüket, bútoraikat, takarmányukat, mindenüket. A kárt csak ezen községben 200 ezer koronára becsülöm és nagyon kívánatos, hogy a társadalom adományaival ezen derék jó emberek segítségére siessen.

— Nem mulasztatom fejlemlíteni, mondta a fősztolgabíró hogy Kadicsfalva községben a vész pillanatában Kakucs Ferencz róm. kath. plebános és Bálint Károly róm. kath. tanító, valamint Elekcs Géza körjegyző vezetése alatt emberélet megmentésében, fáradságot és mondhatni, veszélyt nem ismerő, halált megvető bátorságot tanúsítottak a fentnevezetteknek kívül Dakó Sándor főgimnáziumi VIII. oszt. tanuló, Zakariás Gergely jegyző-gyakornok, ifj. Nagy Sándor, Kovács L. Domokos, Mihály Árpád, Mihály Domokos, Nagy Á. Ferencz, Kovács D. János, Kovács Gy. Domokos, ifj. Kedves Domokos, kik közül különösen kiemelem Dakó Sándor VIII. oszt. tanulót, ki félelmet nem ismerő magatartásával legalább 10 emberéletet mentett meg.

Gálffy István fenyédi körjegyző a következőket mondotta:

— A Fenyéd-pataka a kora délutáni órákban soha nem látott módon megnőtt. *Márfalván* 15 épületet sodort el, míg hatot megromgált. A kár itt takarmányban, és épületekben 120 ezer K. *Fenyéd* községben 10 épület lett martaléka a víznek, 72-öt megromgált. A kár 80 ezer K. *Keményfalván* a Küküllő 1 hidat elvitt, 10 házat

megromgált, mintegy 20 ezer K. értékben; *Del-lenfalván* több épületet megromgált, a termőföldeket tönkretette, a takarmányt eláporította.

Két halott.

A rettenetes víznek ember áldozata is van. Kadicsfalván Nagy Sándor 11 éves gyermekét egy összedülő ház agyonütötte, míg *Ambros Márton* 16 éves fiút az ár elsodorta.

Cselekedni kell.

A félelem és rettegés nehez perczein most, hogy tul vagyunk és bármilyen keserűséggel is telt meg szívünk és bármennyire is elcsüggedünk az egész abnormis időjárás kétségbejuttató végzettségén, mely eddig alig ismert veszedelmeket zudít ránk, — szükséges, hogy már most sürgősen gondoskodjunk a jövőt illetőleg.

Nem akarunk rekriminálni, de megállapíthatjuk, hogy a Varga-patak kellő szabályozásának elmulasztása jórészt az oka a város közt történt károknak. Az Eötvös-utcai hidnak kellő magasságra való visszaemelésé, a patak két oldalának egy-egy kiépítése immár el nem maradhat. A Küküllő jobb partjának lantszirozásába bele mentünk, ellenben ezen partnak biztosítását elmulasztottuk, s innen van, hogy a sétatérből maholnap alig marad valami, mert a tavaszi, az őszi és most már nyári vizek mindig egy-egy jókora darabot kanyarítanak le belőle. Azonban szükséges, hogy a Küküllő egyetemes szabályozása is kormány segítségével megoldassék, mert lehetetlenséggel határos, hogy egy megye jókora részének közönsége egy folyó szeszélyének omigyen kitéve legyen. Szükséges, hogy a hatóságok ne csak a veszélyben, de azt megelőzőleg is erélylyel és szigorral járjanak el ez irányban.

Tisza — Etéd diszpolgára.

Etéd, aug. 5

A politikai hangulat és irányváltozásnak egyik újabb, jelentős tünete az a lelkes képviselőtestületi gyűlés, amelyen gróf Tisza István miniszterelnököt az etédiek a község diszpolgárává választották. Azért hangsúlyozzuk ez esemény fontosságát, mert Etéd a vármegyének egyik leggazdagabb és legintelligensebb helye, következőképpen legfüggetlenebb a hatósági és másnemű hatalmi tényezőből.

Az utolsó választás alkalmával is nagyobb számmal szavaztak az ellenzéki jelöltek. Azóta azonban fordult a világ: a mellverdeső hazafiak kimutatták a foguk fehéret és ha rajtuk állt volna, ha nem áll előbbük gróf Tisza István, ma a nemzet féktelen és romboló anarchia martaléka volna. Vagy tán ennél is több: idegen népek könnyű zsákmánya.

Az értelmes, józan székely nép átlátta, hogy az ellenzékét nem követheti utjában; csiklandós jelszavaiból kiábrándult s most minden gondolatával, teljes erejével gróf Tisza István után sorakozott.

Minden további kommentár nélkül adjuk az ünnepélyes gyűlés jegyzőkönyvét:

Kivonat az etédi képviselőtestület 1913. augusztus hó 3-án tartott rendkívüli gyűlésének jegyzőkönyvéből:

Körjegyző előterjeszti Gaghy Lajos községi képviselőnek írásban beadott indítványát, amely szóról-szóra így hangzik:

Tisztelt Képviselőtestület!

Szinte két évtized óta küzd hazánk szakadatlanul a súlyos belső harcokkal; a politikai rövidlátás és tévelygés, a hatalom és indokolatlan feltűnés vágya odasodorta, hogy csak egy lépés hiányzott már, hogy a nemzet az előtte tátongy mélységbe bukjkék, ahol, a feltámadás reménye nélkül örökre eltemetkezett volna.

Utolsó perczen küldött a magyarok Istene egy igazi férfit; nagy elmével és testi erővel megáldva, aki ezevezett testvéreinek elébe dobta magát, életét orgyilkos fegyver, becsületét és nevért a rágalmak kockájára téve: visszafordította

nemzetét a végzetes utról és ma dicsőségesebben vezető a haladás, a kulturális megerősödés és gazdasági boldogulás jövendője felé.

Kell-e mondanom tisztelt Képviselőtestület, hogy ez a férfi, az élő legnagyobb magyar: gróf Tisza István Magyarország miniszterelnöke?

Ma, midőn a veszély fellegeit szétszarta feljünk fölül gróf Tisza István hatalmas szelleme és nem kell többé aggódó lélekkel tépelődni, vajjon mikor telik csordultik a pohár: benső megnyugvással gondolok azon időkre, mikor a politikai személyesvesztés annyi becsületes hitet rendített meg, annyi habozó lelket csalt törbe — az én büségem és bizalmam akkor sem vesztett régi szilárdságából. Ösztönszerűleg éreztem, hogy jönnie kell olyan kornak, mely a méltatlanul megalázottat felmagasztalja, a hazafiság kalmárait kiűzi a szenthelyekről, megértést, békét és a komoly munka megbecsülését hozza.

Ime, tisztelt Képviselőtestület, az idők beteljesedtek!

Megilletődött szívvel adok hátat a gondviselőnek, hogy meg érdem engedte és a polgártársi hála legmelegebb érzésével gondolok arra a férfira, a ki nekünk elhozta. Tudom, hogy velem éreznek tisztelt képviselő társaim és egyhangulag készek a polgári elismerés és köszönet koszoruját átnyújtani gróf Tisza Istvánnak. E meggyőződésemtől indítva, bátor vagyok a tisztelt Képviselőtestület elé az alábbi indítványt terjeszteni:

„Mondja ki Etéd község képviselőtestülete, hogy Magyarország miniszterelnökét, nagyméltóságú borosjenői és szegedi gróf Tisza István urat, Ó felsége valóságos belső titkos tanácsosát azon kiváló érdemeiért, hogy az ország züllött állapotát megzűntette, a törvényes rend és polgári munka uralmát inaugurálta, Etéd község diszpolgárává választja; egyben Udvarhelyvármegye székelykeresztúr járásának községeit hasonló cselekedetre szólítja fel.“

A képviselőtestület annak tudatában, hogy gróf Tisza István miniszterelnök ur Ó nagyméltósága az az igaz hazafi, aki életének kockázatásával a parlament anarkiát megszüntette s az ország lakosságának hangulatát a lidércnyomás alól felszabadította: Gaghy Lajos községi képviselő indítványának örömmel helyet ad a gróf Tisza István miniszterelnök ur Ó nagyméltóságát Etéd község diszpolgárává egyhangulag megválasztja.

Csak annyit kívánunk még megjegyezni, hogy az etédiek hazafias eljárásának nem szabad magában állónak maradni vármegyénk területén.

HIREK.

Székelyudvarhely, aug. 10.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Pál Gyula dr. oklándi járásbírói jegyzőt a székelyudvarhelyi járásbíróshoz helyezte át.

Az árvizkárosultak javára lapunk szerkesztősége az adakozást 10 K-val megkezdte. *Szabó* Ilona urnőtől (Bukarestből) 50 K adományt vettünk, melyet a jelzett célra *Szabó* Gábor fősztolgabíró ur kezébe juttattunk. A szives adományért az árvizsújtotta szegény emberek nevében hálás köszönetünket nyilvánítjuk és istennek áldását kérjük az idegenben élő. de e város és vármegye iránt meg nem szűnő szeretettel levő urnőre.

Ugyancsak az árviz károsultak javára 10 K-t vettünk *Drasenovich* Rudolf őrnagy urtól is, melyet szintén rendeltetési helyére juttatunk.

Eddigi gyűjtésünk 70 K. További szives adományokat készséggel veszünk, nyugtázunk és rendeltetési helyére juttatunk.

Köszönet nyilvánítás. A következő sorok közlésére kérttünk föl. Az Árpád-utca alsó részének lakossága hálás köszönetet fejezi ki *Salamon* Béla főhadnagy urnak, a vele megjelent katonáknak, *Ferenccsy* Béla rendőrkapitány urnak s az ő rendőreinek, valamint *Lendvay* Imre városi mérnök urnak, ugyszintén *Bálint* József joghallgató urnak és néhány derék iparosunknak azért, hogy fáradságot nem ismerve, életük és egészségük kockázatásával, halált megvető bátorsággal mentették meg őket a péntek délutáni árviz veszedelmétől.

Házasság. Csikszentmártoni *Becse* Gábor földbirtokos feleségül vette Szentkatolnai *Demény* Irénkét, Csikmindszenten.

Szám. 7752-913. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Boldizsár Ferencz felsősófalvi lakos végrehajtatonak Nagy Márton felsősófalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni 3350 K tőkekövetelés iránti végrehajtási ügyében az 1881. évi LX.t. cz. 144. § a alapján és a 146. § értelmében az árverést elrendelte és a következő ingatlanok és pedig a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a felsősófalvi l. r. 1333 sztkönyvben A + 4798/1 hrsz. alatt felvett ingatlanból (legelő) Nagy brsz. alatt felvett ingatlanból (legelő) Nagy Márton nevében álló 1/4 rész — 25 fillér és az 5375/106 hrsz alatt felvett legelőből a Nagy Márton nevében álló 1/4 rész 13 korona 50 fillér kikiáltási árban, a felsősófalvi I. r. 2346 sztkönyvben A + 5375/114. hrsz. alatt felvett legelő 49 K. kikiáltási árban, a felsősófalvi I. r. 2343 sztkönyvben A + 3856. 3857 hrsz. alatt felvett legelő 6 K. kikiáltási árban, a felsősófalvi I. r. 2314 sztkönyvben A + 6886/2/2. 6887/2/2. 6888/1/2 hrsz. alatt felvett szántó és kőszikla 5 K kikiáltási árban, a C. 2. alatt Nagy Rebeka, László, Nagy Ferenczné javára bekebelezott 1/3-od részbeni haszonélvezeti jog fenntartásával, a f.-sófalvi I. r. 2315 sztkönyvben A + 2797/1 2800/1 hrsz. a. felvett szántó 4 K. kikiáltási árban, a C. 2. alatt Nagy Rebeka, László Nagy Ferenczné javára bekebelezott 1/3 részbeni haszonélvezeti jog fenntartásával, a felsősófalvi 2588 sztkönyvben A + 7899 hrsz. kaszáló 24 K. kikiáltási árban, a felsősófalvi 2588 sztkönyvben A + 7904 hrsz. kaszáló 12 K, A + 3792 hrsz. legelő 10 K, A + 866/1 hrsz. kaszáló 45 K, A + 2799 hrsz. kaszáló 8 K, 1568 sztkönyvben A + 5568/231 hrsz. legelő 1 K, I. r. 679 sztkönyvben A + 7201/2. 7202/2 hrsz. szántó és legelő 5 K, A + 7799 1/4 kaszáló 18 K, A + 7201/1. 7202/1 hrsz. szántó szántó és legelő 5 K, A + 7800 hrsz. kaszáló 47 K, 1067 sztkönyvben A + 389. 390/1 hrsz. faház és udvar 300 K, A + 2122. 2123 hrsz. szántó és kaszáló 2 K, A + 6638 hrsz. szántó és kaszáló 17 K, I. r. 165 sztkönyvben A + 3691 hrsz. szántóföld 7 K, A + 6887/3. 6888/2 hrsz. szántó és kaszáló 12 K, a 12 tétel alatt Nagy Rebeka László Nagy Ferenczné javára bekebelezott 1/3 részbeni haszonélvezeti jog fenntartásával, végül a felsősófalvi 1441 sztkönyvben B. 368 tétel alatt felvett köz-helybeli jutaléka 12 K, kikiáltási árban külön jóságteutként az 1913. évi október hó 6-ik napjának d. e. 9 órájkor Felsősófalva község házá-nál megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.
A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1913. július hó 24.
Constantinescu Viktor, s. k., kir. tszéki albiró.
A kiadvány bitelélül:

Dósa, kir. tszéki tkvezető.

Ruggyanta bélyegzők

jutányos áron Becsek D. Fia könyv-nyomdában megrendelhetők.

**Elsőrendű kész butor-
raktár. :: :: :: ::**
Asztalos, esztergályos
és kárpitos műhelyek.

A m. tisztelt közönség szíves figyelmébe ajánlom a leggerszerűbbtől a legmodernebb butorokkal ::
felszerelt

butorraktáram

Saját asztalos-műhelyemben rajz szerint elkészíték bármilyen kivitelű butort. Minden egyes darabért garanciát vállalok. :: ::

Modern ebédők. Káliszóbak.
Szíves pártfogást kér
Balázs Károly
butorraktáros és esztergályos.

Első varrógópraktár

Dus választék a a legkiválóbb készítményű

**varrógépek, löpor, disz-
árak, vadászfegyverek**

olsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vas-kereskedésünkben jutányos árak mellett beszereshetők.

RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése

Székelyudvarhely. Fiókiüzlet: Székelykeresztur.

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű DREKER-féle „Korona” és „Dupla márciusi sör”
Első Magyar Részvény Sörfőzde
„Udvari” és „Goliat Maláta sör”

kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében
Rösler és Gábor czégnél
Székelyudvarhelyt és Székelykeresztur-on.
Vidéki és helybell megrendelések hordók és naponta frissen töltött palackokban pontosan lesznek eszközölve.

Eladó cséplőgép.

Székelyudvarhelyt Király-u. 42. sz. alatt egy uj cséplőgép egy 6 ló erejű motorral együtt, halál-
eset miatt jutányos árban eladó.

Sz. 7549/7550—1913. tkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Hod-gyáni József özcfalvi lakos végrehajtatonak Biró Józsefné sz. Székely Vilma miklósfalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni 990 és 550 K. tőke követelés a jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881. évi LX. t. c. 144 § a alapján és a 146 §. értelmében az árverést elrendelte és a következő ingatlanok és pedig a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a miklósfalvi 269 sztkönyvben A + 50, 51 hrsz. alatt felvett belsőség-ből Biró Józsefné Székely Vilmát illető 11/12 rész 167 K, a miklósfalvi 29 sztkönyvben a Biró Józsefné Székely Vilma nevében álló A + 322. 323/1. hrsz. rét és szántó 60 K, 324/1 hrsz. legelő 19 K, a 327/2. 328/2. 329/1. 330. 332/1. 333/1 hrsz. szántó és rét 283 K, a 471/3 hrsz. erdő 44 K, az 519 hrsz. erdő 35 K, az 531/1 hrsz. rét 81 K, az 598/1/2. 598/2/1. hrsz. szántó 139 K, az 599/2 600/1. 600/2. hrsz. szántó és rét 170 K, 734/1. hrsz. rét 44 K, a 735/1/2. 735/2/1 hrsz. rét és szántó 113 K, a 735/2/4. hrsz. szántó 95 K, a 735/2/4 hrsz. szántó 398 K végül az árvátfalvi l. r. 13. sztkönyvben felvett A + 35/2. 36/2. 37/2. 38/2. 39/2. 39/a. 40/2. 41/2. 60. 61 hrsz. alatt felvett ingatlanokból Székely Vilma nevében álló B. 139 tétel alatti jutalék 22 K, kikiáltási árban külön jóságteutként az 1913. évi szeptember hó 30-ik napjának d. e. 9 órájkor Miklósfalva község-házánál megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1913. évi július 18.
Constantinescu Viktor kir. tszéki albiró.
A kiadvány bitelélül:

Dósa, kir. tszéki tkvezető.

AZ EST

a legjobb magyar napilap.
Hirei frissek és igazak!
Közgazdasági rovata a gazdasági élet minden mozzanatáról számot ad. sportrovata a sport minden eseményeiről hűen beszámol.
Bel- és külföldi napi eseményeit a legmegbízhatóbb tudósok távirattal és telefon-jelentéssel alapján a leghamarabb közli.
AZ EST megjelenik a fővárosban déli 1-kor és a reggeli első gyorvonaltal érkezik városunkba.
Ára 6 fillér.

Csak 50 kor.

1 garnitur elegáns ebédlőkészlet az alábbi összeállításban:

- 30 darab lapos tányér
- 12 " mély tányér
- 12 " csemegés tányér
- 2 " leves csésze
- 2 " mártás csésze
- 2 " mártás csésze alj
- 2 " pecsenyés tál
- 2 " kompóta tál
- 2 " zöldéséges tál
- 2 " tésztás tál
- 2 " sőtartó

Finomabb ebédlőkészletek, teás, kávé, feketés készletek és üvegaruk nagyválasztékban legocsóbb árban kapha tók

Márk Testvérek
Kereskedésében Deák-tér 14. szám.)

Szolid és pontos kiszolgálás.

GYÖNTÖRÜ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY és EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK beszereshetők

ISZÁKOVITS BERNÁT MUÓRAS ES ÉKSZERESZNÉL
Székelyudvarhelyt, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobb és legszebb kivitelben kapotók eredeti OMEGA, SCHAFFHAUSEN és CHRONOMETRE loga ón zsebórák, arany és ezüst ékszerék, gyűrűk, nyakékek, láncok, brilliáns gyűrűk és fűgők.
Ezüst és alpaca dísz tárgyak. Ezüst ovadékszékők, domborművek, jardiánierek, állványok, kompóta tálat, kávé és teadékszletek.

Szemüvegek és mindenféle optikai szerek. Mindenféle javításokat elvállalok és azonnal pontosan eszközölk.
Koczkázat kizárva. Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Olesó és alkalmi árak nyári újdonságokban

Hirsch Rudolf divatüzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25. szám.

Elegánsan **férfi öltönyök** bel és külül szabott di szövetekből selyem és sersel bérelve:
K. 16, 20, 26, 30, 35, 40, 45, 50, 52, 64.

Újdonság felöltőkben dubl és angolszövekek
K. 16, 20, 26, 32, 35, 40, 44, 50, 54, 60.

Finom és tartós flu iskolaöltönyök 6 éves-től 16 évesig.
K. 5, 8, 11, 14, 16, 18, 21, 24, 26, 30.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását és támogatását kéri kiváló tisztelettel

Női nyári kabát újdonság
Kor. 14, 18, 20, 24, 29, 32, 38, 40, 44, 48, 55 és feljebb.

Pongyolák creton, delén, posztó, etaminból
5, 9, 11, 16, 20, 24, 26, 28, 31, 35, 40, 45

Nagyválaszték tartós férfi és női fehérneműk, cipők és mindennemű divatcikkekben.

HIRSCH RUDOLF.

Pénzkölcsönöket
4 1/2% kamatozással
közvetít Csomor József,
megyei árvaszék.

Feltűnő olcsó árak!

6 szem. étkező készlet	15 K-tól feljebb
12 szem. étkező készlet	30 " "
6 szem. teás készlet	7 " "
6 szem. kávé készlet	7 " "
Mosdókészletek	10 " "
Függő lámpák	5 " "
6 szem. vízes készlet	3 " "

Valamint itt föl nem sorolható mindennemű üveg, porcellán, lámpa, képek, tükrök, házi és vendéglői berendezések, sport- és utazócikkek, chinaiszt-árak és gyerek-játékok olcsó árban kaphatók:

DRAGOMÁN-czégénél
Székelyudvarhelyen.

Villamos izzótestek:
Fémzálas 2 kor. Szénzálas 70 állér.

Eladó háztelkek.

A Fűrdo-utcában, a Tábor-utcában, Soly-mosi- és Bálint-utczák folytatásában háztelkek felvilágosítást ad:

Simó Mátyás Székelyudvarhely Bethlen-utca.

Ruggyanta bélyegzők

jutányos árban megrendelhetők a BECSEK D. FIA könyvnyomdában. ::

THIERRY A. Gyógyszerész BALZSAMA

Utólérhetetlen hatású tüdő és mellbetegségeknél, enyhíti a katarust, megszünteti a fájdalmat okozó köhögést. Torokgyulladás, rekedtséget és gégegyulladást, valamint lárt, különösen járható gromorgócsa és kolika ellen. Gyógyhatású arany- és alteti bántalmaknál, tisztítja a vesztet, átvagyorostó és elősegíti az emésztést. Különben bevált fogfájó, odvasfogak, szájból, valamint az összes száj- és fogbetegségeket, büfögés ellen magasztalati a száj- vagy gromorgócsa erődéért. Jóhatású pástilkagizsinál. Meggyógyít minden sebet, sebhelyet, orbáncot, lártól erődé helygót, költést, szemölcsöt, égési sebeket, mohagyott kőtreseket, vart és kiütést. Főbántalmak ellen kitűnő hatású. Minden háztól különben infuzóra, kolera és más járványoknál kérdő legyen.

Trunk:

THIERRY A. Órangel-gyógyszertárnak Pregrada, Rohitsch mellett.

12 kis vagy 6 dupla vagy 1 nagy specialüveg 5 K 60 f.

Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árendomény

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcse

Megszűnt a megszüntet vérméregcsét, fájdalmas oporóciókkal leggyakrabban feltehetően tesz. Használható gromorgócsa náknél fejé emlék, tejmegindítás, rekedés, omiómegromogócsa ellen, Orbánc, feltört lábánál, sebeknél, dagadt végtagok, csontozó, fekélyök, létes, szorás, lövés, vágás vagy szűrés által okozott sebeknél kitűnő gyógyhatású szer. Jólgon tevek eltávolításra mint: Öreg, szálka, por, szót, lélek és kőgödék, korunkeltes képződmények, valamint RAK ellen, fereg, rohadás, körömgöyölés, helyg, égési sebek, hosszú betegségekkel előforduló fölfevésnél, vérekezesknél, fölfolyásnál valamint kípállás esetén cseccsenésnél stb. kitűnő hatású.

2 tégely ára 3 K 60 f. a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapható. Budapeston kapható Török József gyégytárban, valamint az ország legtöbb gyégyesztárban. Nagyban kapható Thalmyer és Seltz, Kochmeister utódl és Radanovits Testvérek drogoiáttában Budapeston. — Ahol nincs lehet ott rendeljék közvetlenül:

THIERRY A. Órangel-gyógyszertárából Pregrada, Rohitsch mellett.

KOLLARIT-BÖRLEMEZ

kaucsuk-kompozitívóval bevont ruganyos, viharbiztos és időálló szagtalan fedéllemezek. A jelenkor legjobb tetőfedéllemeze

Végtelenül tartós.

Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. -- Sem mázolni, sem mészlével bekenni nem kell.

Kapható Székelyudvarhelyen:
GYERTYÁNFFY J. FIAI UTÓDA
... vaskereskedésében ...

Kallotta-e már?
Egész világ beszél róla,
hogy az eredeti

Pfaff varrógépek

utólérhetetlen minőségű, könnyű, zajtalan varrása és harlanya-foltozára egyformán alkalmasak. Egyedűrsítés és főráktár

Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett **Vas-, szerszám- és konyhafelszerelési** üzletemre, melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi árban számítom. — Szives pártfogást kér mély tisztelettel

ENGLER JÓZSEF

A Kremeneczy **Metallum** fémszálas izzólámpa nem törékeny és sokáig ég.

Kapható:
Márk Testvérek iűszer és csemegeüzletében Székelyudvarhelyen.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu **PORTLAND CEMENTET** ajánl olesó Bron a

PORTLAND CEMENT-GYÁR BRASSO

(Kugler és Társai.)

Itt helyben kapható: Rösler és Gábor czégénél.